

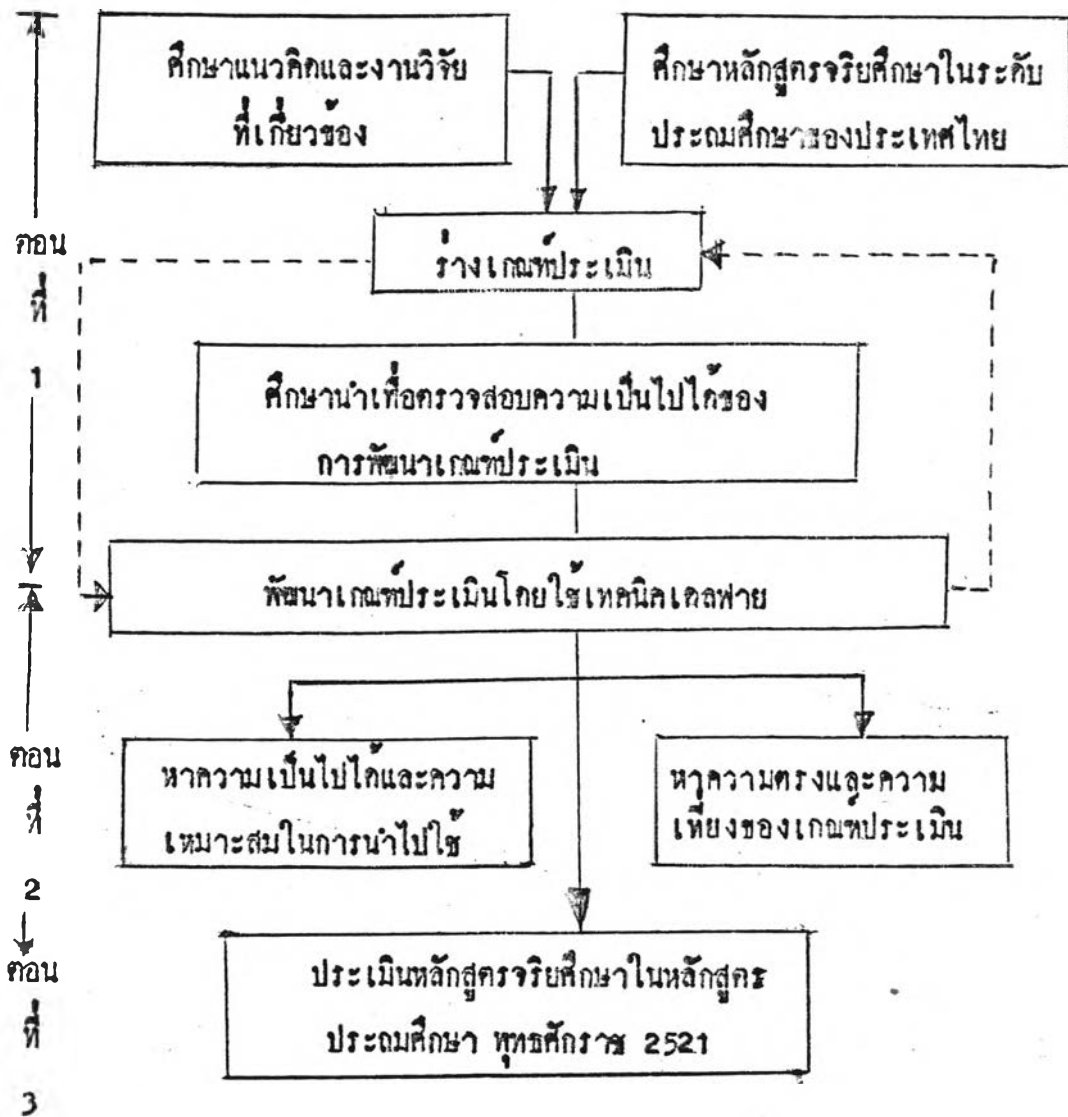
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดแผนดำเนินงานเป็น 3 ตอน คือ ตอนแรก เป็นการพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษา โดยค้นหาทาง ๆ ที่จะประเมินนั้นใช้ตามแนวคิดของ คอริส กาว (Doris T. Gow) ทั้งนี้เพราะการค้นหาทาง ๆ ของเครื่องมือในการวิเคราะห์หลักสูตรของเขาแบ่งตามองค์ประกอบของหลักสูตร อีกทั้งกรอบแนวคิดและวิธีดำเนินการของเขามีหลักเกณฑ์และความชัดเจน ซึ่งมีงานวิจัยสนับสนุนเครื่องมือว่ามีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์หลักสูตร (Siriporn Boonyananta 1979 : 77; Gow n.d. : 4) ส่วนประเด็นเกณฑ์หลักและประเด็นเกณฑ์ย่อยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) เป็นหลัก สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาก่อนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 25 ท่าน ตอนที่สอง เป็นการหาความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความตรงและความเที่ยงของเกณฑ์ประเมิน และตอนที่สาม ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาที่ปรากฏในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

แนวคิดโดยสรุปของขั้นตอนดำเนินงานพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา แสดงได้ดังแผนภูมิดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา

ตอนที่ 1 การพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์ประเมินและหลักสูตรจริยศึกษา ในส่วนนี้ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานพอสรุปได้ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตรจริยศึกษาของไทย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทำให้ทราบถึงความสำคัญและลักษณะของหลักสูตรจริยศึกษา ตลอดจนปัญหาของหลักสูตรจริยศึกษาในปัจจุบัน ทำให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษา

1.2 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินเอกสารหลักสูตรที่ใช้อยู่ในประเทศไทย ทำให้สามารถเสนอกรอบที่เป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งเป็นแนวทางในการร่างและพัฒนาเกณฑ์ประเมินต่อไป

1.3 การศึกษางานวิจัยและแนวคิดของนักการศึกษาทางด้านจริยศึกษา ทำให้เห็นองค์ประกอบย่อย ๆ ที่เป็นไปได้ของเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาที่จะนำมาพิจารณาคือไป

1.4 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกณฑ์ ทำให้ได้ข้อมูลว่า "เทคนิคการพัฒนาเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพและมีผู้นำมาใช้กันอย่างกว้างขวางวิธีการหนึ่งก็คือ เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)" (Baratta 1975 : 5210; กิลล บัญเรื่องรอก 2525 : 32) "ซึ่งเป็นวิธีการสร้างกระบวนการสื่อสารของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ" (Linstone and Turoff 1975 : 4) เพื่อให้มีการยอมรับร่วมกันของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ อันเป็นคุณสมบัติข้อหนึ่งของเกณฑ์ที่ดี ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่เทคนิคเดลฟายเป็นที่ยอมรับในการนำมาใช้ในการพัฒนาเกณฑ์ นอกจากนี้การนำเกณฑ์ที่ได้ไปสอบถามกลุ่มผู้ปฏิบัติการใช้หลักสูตรและการหาคุณภาพของเกณฑ์ประเมิน จะทำให้เกณฑ์ประเมินเป็นที่ยอมรับในแง่ความตรง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

2. การสร้างประเด็นที่จะประเมิน

การดำเนินการในขั้นนี้เพื่อให้เห็นวิธีการของการไขว้ซึ่งประเด็นเกณฑ์หลัก ตลอดจนทดลองศึกษาเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบว่าการพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรวิจัยศึกษามีทางเป็นไปได้หรือไม่ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 เริ่มจากการวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร เพื่อกำหนดกรอบในการพัฒนา พบว่า หลักสูตรที่ศึกษาระบุถึงสิ่งต่อไปนี้คือ 1) เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งควรจะมีทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะ 3) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ 4) การเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน 5) การเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิชาการในชุมชน และ 6) การประเมินผล (สังก อุทรานันท์ 2527 : 189) และพิจารณาเครื่องมือการประเมินเอกสารหลักสูตร เห็นควรใช้ของ คอริส กาว (Doris T. Gow 1977 : 180-186) โดยเฉพาะประเด็นเกณฑ์หลักคือ 1) โครงสร้างของหลักสูตร 2) โอกาสในการเรียนรู้ 3) สิ่งเร้า 4) สภาพการเรียนการสอน แต่ผู้วิจัยเห็นว่ายังขาดการประเมินผล จึงได้เพิ่ม 5) การประเมินผล ที่ใช้กันต่าง ๆ เป็นหลักก็เพื่อในการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ และในการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเพื่อสร้างเกณฑ์ประเมินนั้นจะได้นำแยกเป็นส่วน ๆ ว่า ควรจะมีอะไรบ้างให้เห็นชัดเจนขึ้น อีกทั้งกรอบแนวคิดและวิธีดำเนินการของ คอริส กาว (Doris T. Gow) นั้นเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์หลักสูตรที่มีเกณฑ์และวิธีการที่ชัดเจนและเป็นไปได้ ตลอดจนงานวิจัยสนับสนุนเครื่องมือนี้ว่ามีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์หลักสูตร (Siripon Boonyanata 1979 : 77; Gow n.s.:4) ดังนั้นรูปแบบที่เสนอจะใช้เฉพาะ 5 ด้านเป็นหลัก และวิธีดำเนินการตามแนวของ คอริส กาว (Doris T. Gow) เท่านั้น ส่วนรายละเอียดของประเด็นที่จะประเมิน และเกณฑ์ที่ใช้ ผู้วิจัยจะเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้พิจารณากำหนดเป็นเกณฑ์ประเมินหลักสูตรวิจัยศึกษาในระบับประถมศึกษาต่อไป

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องเกี่ยวกับวิจัยศึกษาเพื่อสร้างประเด็นที่จะประเมินตามด้านที่จะประเมิน พร้อมทั้งคำอธิบายเพื่อขยายความ

ประเด็นที่จะประเมินที่วิเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยนี้พิจารณาในส่วนที่เหมาะสมกับบริบทระดับประถมศึกษา และเหมาะกับหลักสูตรที่กั้น แล้วนำประเด็นที่จะประเมินนี้ไปเรียบเรียงและขอคำแนะนำจาก สิริพร บุญญานันท์ (สัมภาษณ์) ซึ่งท่านได้ให้ความคิดเห็นและคำแนะนำในการปรับปรุง

ขั้นที่ 3 นำกรอบแนวคิดในการพัฒนาเกณฑ์ประเมินที่ร่างขึ้นจากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัย ไปให้นิสิตช่วยตรวจสอบเพื่อดูว่ามีทางเป็นไปได้หรือไม่ที่จะทำการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยนำไปขอความคิดเห็นจากนิสิตปริญญาเอกสาขาหลักสูตรและการสอนจำนวน 4 คน และนิสิตปริญญาเอกสาขาวิทย์และประเมินผลที่สนใจทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน ซึ่งนิสิตทั้งสองกลุ่มต่างก็สนใจทางด้านวิจัยศึกษาด้วย หลังจากนิสิตได้แสดงความคิดเห็นแล้ว ก็นำไปขอคำปรึกษาจากท่านศาสตราจารย์ สุนัน ธรรมวิวัฒน์ จากการศึกษาของผู้นี้วิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นไปได้

3. การใช้เทคนิคเดลฟาย

การใช้เทคนิคเดลฟายเพื่อพัฒนาเกณฑ์ประเมิน มีจุดประสงค์เพื่อสรุปความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่องเกณฑ์ประเมินที่เสนอของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีดำเนินการมีขั้นตอนดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 1) เป็นผู้มีประสบการณ์โดยตรงหรือมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับประถมศึกษา และ/หรือ
- 2) มีประสบการณ์ในการสอนการศึกษาในระดับประถมศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี และ/หรือ

3) มีผลงานเขียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนในหลักสูตรจริยศึกษา และผลงานนั้นเป็นที่แพร่หลาย และ/หรือ

4) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และ/หรือ มีความรู้ในการประเมินผล การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา

จากการศึกษาเทคนิคกลยุทธ์เกี่ยวกับจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ นั้น โทมัส แมคมิลแลน (Mcmillan, อ้างถึงใน เกษม บุญอ่อน 2522 : 28) ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่จะใช้ในการวิจัยแบบกลยุทธ์ พบว่า เมื่อมีจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะน้อยมาก และจะเริ่มมีค่าคงที่ ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ 25 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เหมาะสม

โดยผู้วิจัยจะคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติครบคุณสมบัติที่กำหนดจำนวน 25 ท่านด้วยตนเอง (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก ก) เพื่อตามความสมัครใจและมีเวลาที่จะให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามแต่ละรอบ

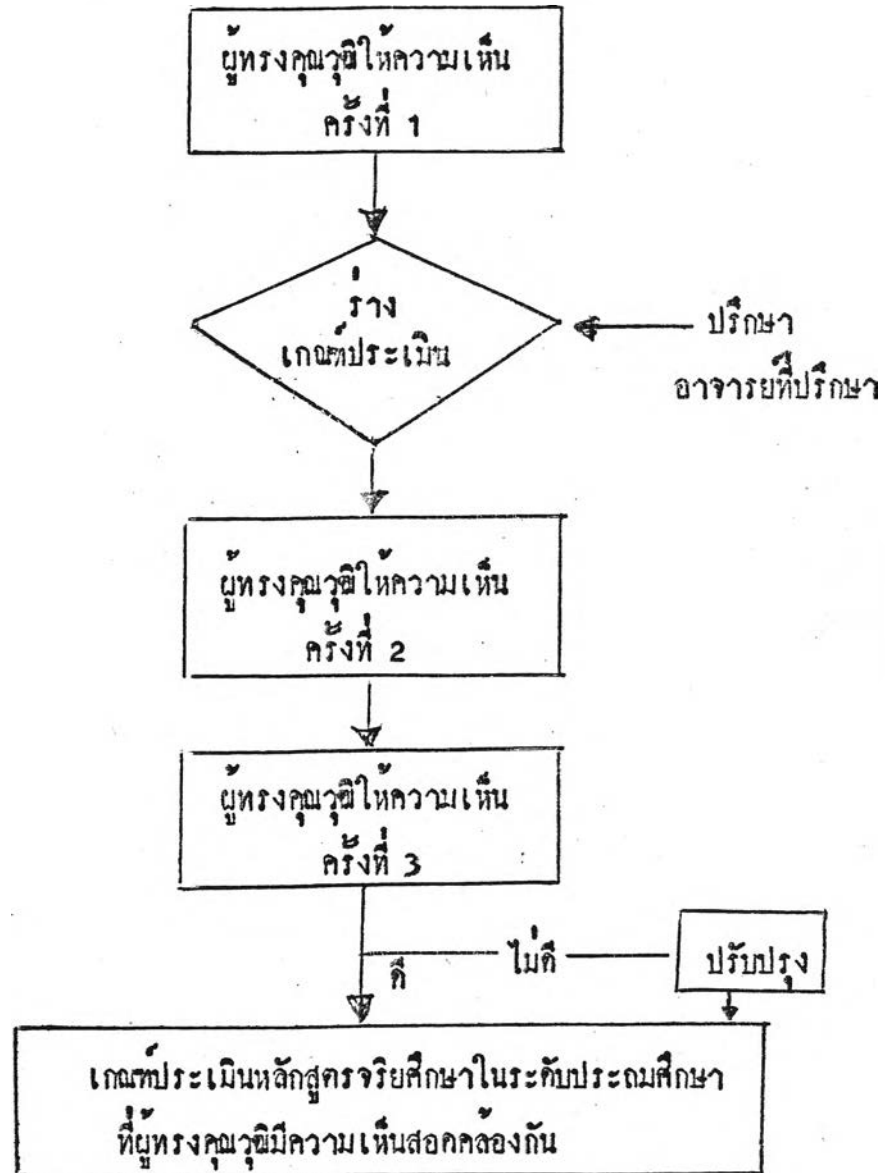
3.2 เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับศึกษานี้ ผู้วิจัยจะเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบ่งออกเป็น 3 รอบ โดยรอบแรกจะเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำอธิบายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและความหมายของ 5 ด้านหลักที่ใช้ใ้แก่ โครงสร้างของหลักสูตร โอกาสในการเรียนรู้ สิ่งเร้า สภาพการเรียนการสอน และการประเมินผล กับคำชี้แจงในการขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นหรือสำคัญคะแนนในแต่ละรอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปสร้างเป็นแบบประเมินตั้งแต่รอบที่สองเป็นต้นไป ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลแสดงถึงแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคเกลฟาย

ซึ่งการดำเนินการในแต่ละรอบมีดังนี้

รอบที่ 1 ผู้วิจัยเข้าพบผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเรียนชี้แจงรายละเอียดและสัมภาษณ์ทวนด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการจะทำ ความหมายของคำที่ใช้ และสิ่งที่ผู้วิจัยเสนอให้พิจารณา ตลอดจนข้อจำกัดในการกำหนดเกณฑ์ประเมินซึ่งแบบสอบถามจะมีลักษณะดังนี้

ความลึกเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา
ในค่านเหล่านี้

1. โครงสร้างของหลักสูตร

1.1 จุดประสงค์

1.2 เนื้อหาและประสบการณ์

2. โอกาสในการเรียนรู้

3. สิ่งเร้า

4. สภาพการเรียนรู้การสอน

5. การประเมินผล

ในรอบที่ 1 นี้ ผู้วิจัยดำเนินการตั้งแต่วันที่ 5 กันยายน ถึงวันที่
11 ตุลาคม 2529 จึงแล้วเสร็จ

รอบที่ 2 ผู้วิจัยรวบรวมความลึกของผู้ทรงคุณวุฒิจากรอบที่ 1
นำไปสร้างเป็นเกณฑ์ ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา และเมื่อนำไป
เปรียบเทียบกับเกณฑ์ประเมินที่ได้จากการศึกษานำ ผู้วิจัยพบว่า เกณฑ์ประเมินที่ได้จาก
ผู้ทรงคุณวุฒินั้น ครอบคลุมเกณฑ์ประเมินที่ได้จากการศึกษานำ ผู้วิจัยจึงนำเกณฑ์ประเมิน
ที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิเสนอเป็นแบบฉาบ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
เพื่อขอความเห็นชอบรวมทั้งขอเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงเกณฑ์
ประเมิน โดยผู้วิจัยเริ่มส่งแบบสอบถามวันที่ 21 ตุลาคม 2529 และรวบรวมกลับคืน
มาได้ทั้งสิ้น 21 ฉบับ ในวันที่ 21 พฤศจิกายน 2529

รอบที่ 3 เป็นเกณฑ์ประเมินที่ได้รับคืนจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21
ฉบับ นำไปสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 21 ท่านนั้น โดยไร้ขอความเห็นเหมือนในรอบที่ 2 เพียง
แต่เพิ่มตำแหน่งมัชฌิมา และคำตัดสินระหว่างควอลิไค์ รวมทั้งตำแหน่งที่ผู้ทรงคุณวุฒิ
ท่านนั้น ๆ ตอบในรอบที่ 2 เพื่อประกอบการตัดสินใจยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนแปลง
คำตอบใหม่ ถ้าความเห็นแตกต่างไปจากกลุ่ม และยังคงการยืนยันความเห็นเดิมก็ให้
แสดงเหตุผลด้วย

พบว่า คำตอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิตอบมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ และมีบางข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยจึงขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และทำการปรับปรุงแก้ไขบางข้อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รายละเอียดอยู่ในบทที่ 4 ช่วงเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลรอบนี้คือ วันที่ 25 พฤศจิกายน 2529 ถึงวันที่ 26 ธันวาคม 2529

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ในรอบที่ 1 มาสร้างเป็นเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งครอบคลุมเกณฑ์ประเมินที่ผู้วิจัยนำมาจากการศึกษานำ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา โดยสร้างเป็นแบบถามในลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และจากคำตอบในแต่ละรอบ ผู้วิจัยจะนำมาหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ พร้อมทั้งแสดงตำแหน่งของค่ามัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อความ และตำแหน่งของคำตอบของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคน เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตอบยืนยันหรือเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นอีกครั้งหนึ่ง โดยขอร้องให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นประกอบในกรณีความคิดเห็นรอบที่ 3 ยังอยู่นอกพิสัยระหว่างควอไทล์ จากคำตอบที่ได้ในรอบที่ 3 นี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วนำมาแปลผล เพื่อตัดสินว่าข้อความใดใช้ เป็นเกณฑ์ประเมินได้ โดยพิจารณาจากค่ามัธยฐานที่จะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 จากสเกล 5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 (จันทรพิชญ์ เชื้อพานิช 2526 : 32) แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิคือเกณฑ์ประเมินข้อนั้นสอดคล้องกัน รายละเอียดการแปลผลจากค่ามัธยฐานที่คำนวณได้มีดังนี้

จากแบบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับนั้น ผู้วิจัยได้ให้นำหนักคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ดังนั้น ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์ประเมินอย่างยิ่ง

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยว่า สมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์ประเมิน

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิไม่แน่ใจว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์ประเมินหรือไม่

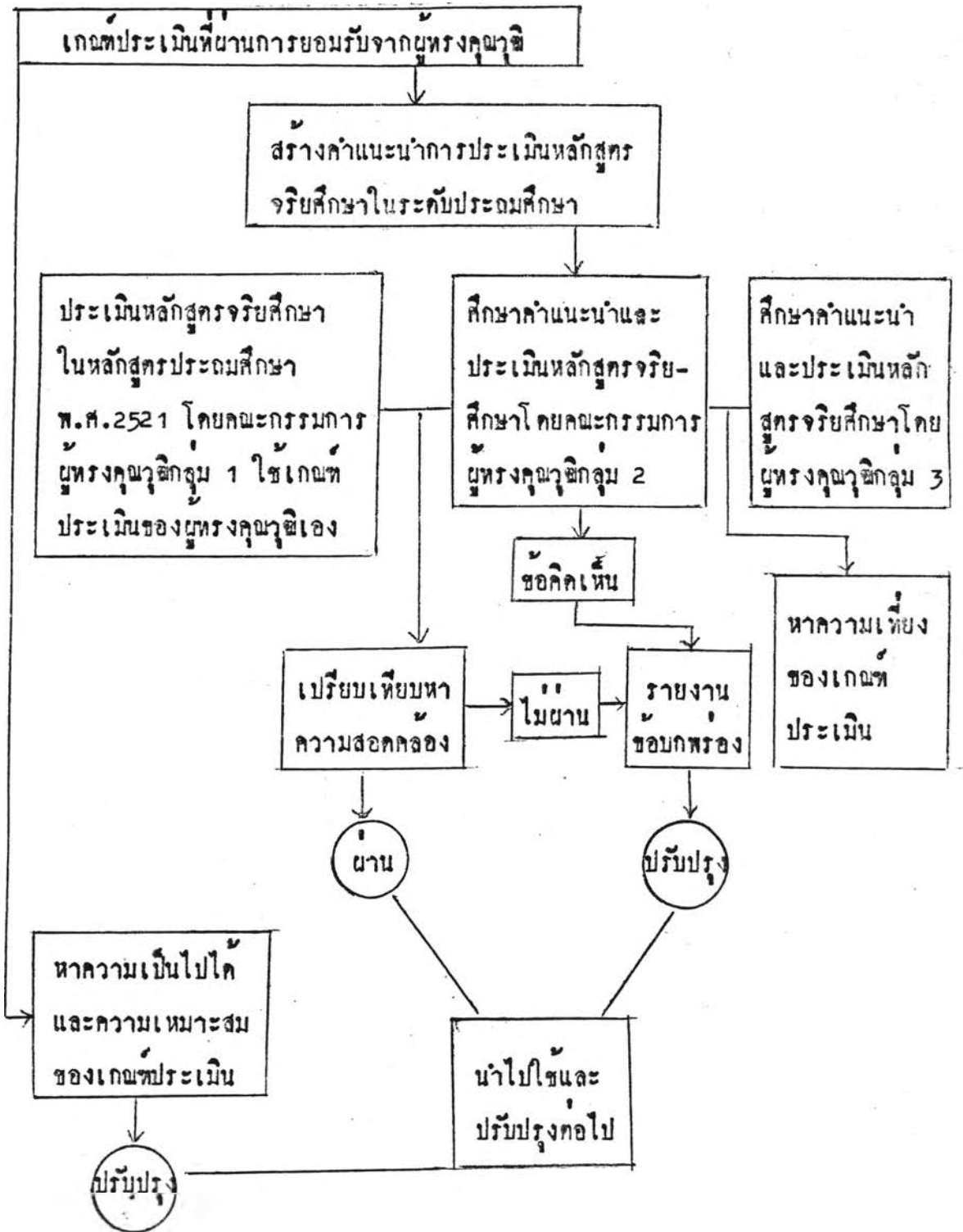
ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นด้วยที่จะใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์ประเมิน

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึง กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์ประเมิน

ตอนที่ 2 การหาความเป็นไปไต่ ความเหมาะสม ความตรงและความเที่ยงของ เกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา

การดำเนินการในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เพื่อหาความเป็นไปไต่และความเหมาะสม ของการนำเกณฑ์ประเมินไปใช้ โดยสอบถามจากกลุ่มผู้ปฏิบัติ การใช้หลักสูตร อื่นประกอบท้าย ครูจริยศึกษา ผู้บริหารในโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความตรงของเกณฑ์ประเมินโดยให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 2 กลุ่ม ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งกลุ่มที่ 1 ประเมินหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์ประเมินของตนเอง ส่วนกลุ่มที่ 2 ประเมินหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์ประเมินที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แล้วนำมาหาความสอดคล้อง และการวิเคราะห์หาความเที่ยงของเกณฑ์ประเมิน โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2 และ 3 ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยใช้เกณฑ์ประเมินที่พัฒนา แล้วนำมาหาความสอดคล้องและอีกส่วนนำผลการประเมินของกลุ่มที่ 2 และ 3 มาคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) วิธีดำเนินการมีขั้นตอนสำคัญดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการหาความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความทรงและความเที่ยง
ของ เกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา

การดำเนินงานในแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การดำเนินการเพื่อหาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของแผนประเมินที่พัฒนา มีดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความเหมาะสมจะต้องเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทางด้านจริยศึกษา อันได้แก่กลุ่มผู้ปฏิบัติการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย ครูผู้สอนจริยศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ทางด้านจริยศึกษา ฉะนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นหลักสูตรที่มาจากส่วนกลางให้ใช้เหมือนกันทั่วประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกเขตการศึกษาที่จะเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง โดยเขตการศึกษานั้นต้องมีบุคลากรทางด้านจริยศึกษาเพียงพอ จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ ปี 2528 ของกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2529 : 20 - 21) พบว่า เขตการศึกษา 11 มีระดับการศึกษาเมื่อแยกตามจังหวัดแล้วอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือ ชัยภูมิ ลำดับที่ 51 นครราชสีมา ลำดับที่ 46 สุรินทร์ ลำดับที่ 60 ศรีสะเกษ ลำดับที่ 69 และบุรีรัมย์ ลำดับที่ 65 ส่วนกรุงเทพมหานคร ซึ่งนับเป็นเขตการศึกษาที่ 13 อยู่ในลำดับที่ 2 และเมื่อพิจารณาอัตราส่วนของนักเรียนต่อครูทั่วประเทศ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19 กับค่าเฉลี่ยในเขตการศึกษา 11 กับกรุงเทพมหานคร เห็นว่ามีอัตราส่วนใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของประเทศ คือ กรุงเทพมหานครเท่ากับ 22 ชัยภูมิเท่ากับ 12 นครราชสีมาเท่ากับ 23 บุรีรัมย์เท่ากับ 24 สุรินทร์เท่ากับ 23 และศรีสะเกษเท่ากับ 16 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2529 : ตาราง ฉ.) ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วผู้วิจัยจึงใช้โรงเรียนในเขตการศึกษา 11 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับใกล้เคียงกันและอัตราส่วนของนักเรียนต่อครูใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของประเทศเป็นกลุ่มตัวอย่าง และเนื่องจากกรุงเทพมหานครมีลักษณะการจัดการศึกษาต่างไปจากเขตการศึกษาอื่น ๆ สภาพแวดล้อมมี

ลักษณะของชุมชนใหญ่ ซึ่งผู้เรียนได้เปรียบทางการส่งเสริมทางวิชาการ เพราะอยู่ใกล้สารสนเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มตัวอย่าง อีกเขตหนึ่ง มีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างประชากรดังนี้

1. แบ่งขนาดโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาดคือ

- 1.1 ขนาดเล็ก โคน้ำ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 359 คนลงไป
- 1.2 ขนาดกลาง โคน้ำ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 360-719 คน
- 1.3 ขนาดใหญ่ โคน้ำ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720-1,079 คน
- 1.4 ขนาดใหญ่มาก โคน้ำ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,080 คนขึ้นไป *

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : คำนิยาม) โดยจังหวัด ในเขตการศึกษา 11 แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ โรงเรียนในเขตอำเภอเมือง กับ

* ต่อมาในปี พ.ศ.2529 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ กำหนดเกณฑ์ขนาดโรงเรียนใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับความเป็นจริงของโรงเรียน ในจังหวัดต่าง ๆ ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดังนี้

1. ขนาดเล็กมาก โคน้ำจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 60 คนลงมา
2. ขนาดเล็ก โคน้ำจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 61-120 คน
3. ขนาดกลาง โคน้ำจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน
4. ขนาดใหญ่ โคน้ำจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301-720 คน
5. ขนาดใหญ่มาก โคน้ำจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 721 คนขึ้นไป

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : คำนิยาม) แต่เนื่อง จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการจะโคกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนที่มีคุณสมบัติตามจุด มุ่งหมายกับทั้งเพื่อผลในการเปรียบเทียบระหว่างขนาดของโรงเรียนในกรุงเทพฯ- มหานครกับในเขตการศึกษา 11 ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดของโรงเรียนเดิมข้างตน

โรงเรียนในเขตอำเภออื่น ๆ ส่วนในกรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็น 2 ส่วนเช่น
กัน แต่แบ่งเป็นโรงเรียนในเขตชั้นใน 13 เขต ได้แก่ เขตคลองสาน ธนบุรี
ดุสิต บางรัก บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ ป้อมปราบศัตรูพ่าย ปทุมวัน พญาไท
พระนคร ยานนาวา สัมพันธวงศ์ และ ห้วยขวาง และเขตชั้นนอก 11 เขต
ได้แก่ เขตบางขุนเทียน บางเขน พระโขนง คลองตัน ภาษีเจริญ บางกะปิ
ราษฎร์บูรณะ ลาดกระบัง หนองแขม และหนองจอก (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ กองสถิติและวิเคราะห์การศึกษา 2525 : 127) สุ่ม
กลุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยการจับฉลากได้จังหวัดละ 8 โรงเรียน ทั้งหมด 6 จังหวัด
จึงรวมเป็นโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง 48 โรงเรียน (รายชื่อโรงเรียนแต่ละจังหวัด
อยู่ในภาคผนวก ข)

2. ในแต่ละโรงเรียนเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงคือ ครูจริย-
ศึกษาที่เคยมสอนจริยศึกษามาไม่น้อยกว่า 3 ปี 1 คน และผู้บริหารอื่นใดก็ได้ ผู้อำนวยการ
หรือผู้ช่วย อาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วย ครูใหญ่หรือผู้ช่วย ที่สนใจทางคานจริยศึกษา
1 คน และจังหวัดเลือกศึกษานิเทศก์ที่ทำหน้าที่พิเศษทางคานจริยศึกษา 1 คน รวม
กลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 17 คน มี 6 จังหวัด จึงรวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 102
คน

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้
และความเหมาะสมมีจำนวนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างใน 1 จังหวัด แยกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียนใน อ.เมือง หรือเขตชั้นใน		โรงเรียนใน อ.อื่น หรือเขตชั้นนอก		ศึกษานิเทศก์
	ผู้บริหาร	ครูจรรยาศึกษา	ผู้บริหาร	ครูจรรยาศึกษา	
เล็ก	1	1	1	1	
กลาง	1	1	1	1	
ใหญ่	1	1	1	1	1
ใหญ่มาก	1	1	1	1	
รวม	4	4	4	4	1

ตารางที่ 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจังหวัด

จังหวัดที่ส่งแบบสอบถาม	ผู้บริหาร	ครูจรรยาศึกษา	ศึกษานิเทศก์
ชัยภูมิ	8	8	1
นครราชสีมา	8	8	1
บุรีรัมย์	8	8	1
สุรินทร์	8	8	1
ศรีสะเกษ	8	8	1
กรุงเทพมหานคร	8	8	1
รวม	48	48	6

1.2 เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา โทแค แบบสอบถามความคิดเห็นต่อเกณฑ์ประเมินที่พัฒนาขึ้นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยสอบถามความคิดเห็นใน 2 ลักษณะคือ สอบถามความคิดเห็นถึงความเป็นไปได้ ซึ่งหมายถึง เกณฑ์ประเมินที่สามารถนำไปปฏิบัติในการประเมินหลักสูตรจริยศึกษาได้จริง และสอบถามความคิดเห็นถึงความเหมาะสม ซึ่งหมายถึง เกณฑ์ประเมินที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรจริยศึกษาระดับชั้น พหุวิชาการและการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนวิธีการสอนของครู

ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2530 ถึงวันที่ 27 มีนาคม 2530

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์รายข้อ โดยแยกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มครูจริยศึกษา กับกลุ่มผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ หากค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t (t -test) เพื่อเปรียบเทียบว่าในแต่ละข้อทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือแตกต่างกันเพียงใด ข้อมูลที่ได้เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงเกณฑ์ประเมินที่พัฒนาขึ้นนี้ รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในบทที่ 4 (สถิติที่ใช้อยู่ในภาคผนวก ข)

ส่วนที่ 2 ก. การวิเคราะห์หาความตรงของเกณฑ์ประเมิน มีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจะมี 2 กลุ่ม คือ

ก. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 1 ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิทางจริยศึกษา โดยการสุ่มแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดเกณฑ์ผู้ทรงคุณวุฒิคือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านจริยศึกษา มีผลงานทางด้าน

จริยศึกษา และเป็นนักวิชาการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งเป็นที่ยอมรับของ
นักการศึกษาไทยทั่วไป จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่คิดว่าเหมาะ
สมและความสมัครใจของท่านเหล่านั้นได้ 4 ท่าน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก ข)

ข. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือก
ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2 โดยการสุ่มแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดเกณฑ์
ผู้ทรงคุณวุฒิคือ

- 1) เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านจริยศึกษามา
เป็นเวลายาวกว่า 5 ปีขึ้นไป และ/หรือ
- 2) มีผลงานทางด้านจริยศึกษา และ/หรือ
- 3) เป็นนักวิชาการที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับจริยศึกษา

จากเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมและ
ความสมัครใจของท่านเหล่านั้นเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากศึกษานิเทศก์ทางด้านจริยศึกษา 2 คน
จากศูนย์พัฒนาหลักสูตรที่รับผิดชอบทางด้านจริยศึกษา 2 คน จากนักศึกษาระดับปริญญา
เอกที่สนใจทางด้านจริยศึกษา 2 คน จากนักวิชาการที่สนใจทางด้านจริยศึกษา 1 คน
จากผู้บริหารในโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษาที่จัดกิจกรรมจริยศึกษาก่อน
1 คน และครูจริยศึกษาที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นครูจริยศึกษาก่อน 3 คน รวมเป็นกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งสิ้น 11 คน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2 อยู่ในภาคผนวก ข)

2. เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ เกณฑ์ประเมินหลักสูตร
จริยศึกษาในระดับประถมศึกษา มี 2 แบบ โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประเมินภาพ
รวมโดยสรุปของหลักสูตรจริยศึกษาในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 โดยเกณฑ์
ประเมินของตนเอง โดยกำหนดโครงสร้างของการประเมินไว้ 5 ด้านตามเกณฑ์
ประเมิน แต่ละด้านมีมาตรฐานการประเมิน 4 ระดับ ส่วนคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
กลุ่มที่ 2 ประเมินหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์ประเมินที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม
และรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2530 ถึงวันที่ 30 เมษายน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการประเมินหลักสูตรจริยศึกษาที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 2 กลุ่ม เปรียบเทียบกันเพื่อหาข้อโดยส่วนรวมของประเด็นเกณฑ์หลักที่ประเมินอันได้แก่ 1) โครงสร้างของหลักสูตร แยกออกเป็น 1.1 จุดประสงค์ 1.2 เนื้อหาและประสบการณ์ 2) โอกาสในการเรียนรู้ 3) สิ่งเร้า 4) สภาพการเรียนการสอน และ 5) การประเมินผลนั้นอยู่ในระดับเดียวกันหรือไม่ ผู้วิจัยมีใ้วิเคราะห์หาค่าสถิติใดเป็นแต่เพียงว่านำผลการประเมินของทั้ง 2 กลุ่มมาเปรียบเทียบว่าอยู่ในสเกลเดียวกันหรือไม่ โดยผู้วิจัยกำหนดใหม่ความคลาดเคลื่อนใดไม่เกินร้อยละ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในบทที่ 4

ข. การวิเคราะห์หาความเที่ยงของเกณฑ์ประเมิน

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจะมี 2 กลุ่มคือ

ก. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 2 (เป็นกลุ่มเดียวกันกับในตอนที่ 2 ของการวิเคราะห์หาความตรงของเกณฑ์ประเมิน)

ข. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 3 โดยการสุ่มแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดเกณฑ์ผู้ทรงคุณวุฒิเช่นเดียวกับผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2 จากเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความสมัครใจ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากนักวิชาการศูนย์พัฒนาหลักสูตร 3 คน นักวิชาการจากกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ 1 คน นักวิชาการจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 1 คน ครูนักวิชาการกลุ่ม 3 คน และผู้บริหารในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทางค่านจริยศึกษา 3 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง 11 คน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 3 อยู่ในภาคผนวก ข.)

2. เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ เกณฑ์ประเมินหลักสูตร
จริยศึกษาในระดับประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการประเมินหลักสูตรจริยศึกษาที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 2 และ 3 เปรียบเทียบ
เพื่อผลการประเมินในคาบต่าง ๆ นั้น สอดคล้องอยู่ในระดับเดียวกันหรือไม่ แล้วนำ
ผลการประเมินของทั้งกลุ่ม 2 และ 3 รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างหาความเที่ยง โดยใช้
สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในบทที่ 4

ตอนที่ 3 การประเมินหลักสูตรจริยศึกษาที่ปรากฏในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

การประเมินหลักสูตรจริยศึกษาที่ปรากฏในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 โดยคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มที่ 2 ประเมินหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์ประเมิน
ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น รวมทั้งขอความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อเกณฑ์ประเมิน เพื่อนำมาเป็น
แนวทางในการพัฒนาเกณฑ์ประเมินต่อไป

รายละเอียดของการดำเนินการมีดังนี้

ก. การประเมินหลักสูตรจริยศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเดียวกับคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
กลุ่มที่ 2 (ใน ส่วนที่ 2 ของการวิเคราะห์หาความตรงของเกณฑ์ประเมิน)

2. เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ เกณฑ์ประเมินหลักสูตร
จริยศึกษาในระดับประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้นใหม่ ประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

4 สเกล ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

- 4 หมายถึง ดีมาก หลักสูตรจรรยาศึกษามีสิ่งที่เหมาะสมที่ประเมินร้อยละ 80 ขึ้นไป
- 3 หมายถึง ดี หลักสูตรจรรยาศึกษามีสิ่งที่เหมาะสมที่ประเมินประมาณในช่วงร้อยละ 60 - 79
- 2 หมายถึง ปานกลาง หลักสูตรจรรยาศึกษามีสิ่งที่เหมาะสมที่ประเมินในช่วงร้อยละ 40 - 59
- 1 หมายถึง ควรปรับปรุงแก้ไข หลักสูตรจรรยาศึกษามีสิ่งที่เหมาะสมที่ประเมินไม่ถึงร้อยละ 40 หรือไม่มีสิ่งที่เหมาะสมในหลักสูตรเลย

ดังนั้นการแปลผลค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จะเป็นดังนี้

ถ้าค่ามัธยฐานคณิกตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตรจรรยาศึกษาอยู่ในระดับ ดีมาก

ค่ามัธยฐานคณิกอยู่ระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตรจรรยาศึกษาอยู่ในระดับ ดี

ค่ามัธยฐานคณิกอยู่ระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตรจรรยาศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่ามัธยฐานคณิกต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ผลการประเมินหลักสูตรจรรยาศึกษาควรปรับปรุงแก้ไข

ผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2530 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2530

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์รายข้อ โดยหาค่ามัธยฐานคณิก และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยเพื่อสรุปเป็นคุณภาพของสิ่งที่เหมาะสม

เกณฑ์ประเมินที่พัฒนานี้ ประกอบไปด้วยคำถามที่จะประเมิน 5 คำถาม ในแต่ละคำถามจะประกอบไปด้วยประเด็นเกณฑ์หลัก ในแต่ละประเด็นเกณฑ์หลักประกอบไปด้วยประเด็นเกณฑ์ย่อย ทั้งนี้ผลรวมของประเด็นเกณฑ์ย่อยของข้อใดก็คือประเด็นเกณฑ์หลักนั้น และผลรวมของประเด็นเกณฑ์หลักของคำถามใด ก็คือผลสรุปของคำถามนั้น อย่างเช่น ในคำถามที่ 2 เป็นเกณฑ์ประเมินเกี่ยวกับโอกาสในการเรียนรู้ ซึ่งคำถามนี้จะประกอบไปด้วยประเด็นเกณฑ์หลัก 7 ข้อ ทั้งนี้ผลการประเมินรวมของทั้ง 7 ข้อก็คือผลสรุปของคำถามโอกาสในการเรียนรู้และประเด็นเกณฑ์หลักข้อ 2.1 ประกอบไปด้วยประเด็นเกณฑ์ย่อย 3 ข้อ (คือ ก, ข และ ค) ผลการประเมินโดยเฉลี่ยของ ก, ข และ ค ของข้อ 2.1 ก็คือ ผลสรุปของข้อ 2.1 ที่เป็นดังนี้ก็เพราะผู้วิจัยตั้งข้อสมมติฐานไว้ว่า แต่ละข้อมีค่าเท่ากัน และผลรวมของส่วนย่อยจะเท่ากับข้อใหญ่ของข้อนั้น ทั้งนี้ค่าน้ำหนักของแต่ละคำถามจะมีค่าเท่ากัน ค่าน้ำหนักของแต่ละประเด็นเกณฑ์หลักมีค่าเท่ากัน และค่าน้ำหนักของแต่ละประเด็นเกณฑ์ย่อยก็มีค่าเท่ากัน ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบ ในแต่ละส่วนของหลักสูตรย่อยเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรจะพัฒนาหลักสูตรในแต่ละส่วนให้สอดคล้องรับกัน ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์จนถึงการประเมินผล จึงถือได้ว่าองค์ประกอบแต่ละคำถามมีค่าน้ำหนักเท่ากัน ทั้งนี้การสรุปผลการประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอนใหญ่ ๆ คือ

1. การสรุปผลในแต่ละประเด็นที่ประเมินมีลำดับชั้นในการจัดกระทำดังนี้

1.1 การหาคุณภาพของประเด็นเกณฑ์ย่อยโดยการหาค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละประเด็นเกณฑ์ย่อย

1.2 การหาคุณภาพของประเด็นเกณฑ์หลักโดยการหาค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของประเด็นเกณฑ์ย่อยที่ประกอบกันเป็นประเด็นเกณฑ์หลักนั้น ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\text{อันดับคุณภาพของประเด็นเกณฑ์หลัก} = \frac{\text{ผลรวมค่าเฉลี่ยของประเด็นเกณฑ์ย่อย}}{\text{จำนวนประเด็นเกณฑ์ย่อยของประเด็นเกณฑ์หลักนั้น}}$$

1.3 การหาคุณภาพของแต่ละงานที่ประเมินโดยการหาค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของประเด็นเกณฑ์หลักที่ประกอบกันเป็นงานที่ประเมิน ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\text{อันดับคุณภาพของงานที่ประเมิน} = \frac{\text{ผลรวมค่าเฉลี่ยของประเด็นเกณฑ์หลัก}}{\text{จำนวนข้อของประเด็นเกณฑ์หลักนั้น}}$$

2. การสรุปผลการประเมินรวมแต่ละงานที่ประเมินโดยนำค่าเฉลี่ยของแต่ละงานที่ประเมินมาแสดงเส้นภาพให้เห็นเส้นภาพนี้จะประกอบด้วยเส้นในแนวตั้ง 4 เส้น แทนอันดับคุณภาพ และเส้นในแนวนอน 6 เส้น แทนแต่ละงานที่ประเมินอันได้แก่ 1) โครงสร้างของหลักสูตร แบ่งออกเป็น 1.ท) จุดประสงค์ และ 1.2) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ 2) โอกาสในการเรียนรู้ 3) สิ่งเร้า 4) สภาพการเรียนรู้การสอน และ 5) การประเมินผล

ผลจากการประเมินในแต่ละงานของหลักสูตรนี้จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรเห็นจุดเด่น จุดอ่อน ของหลักสูตรได้ชัดเจนว่า อยู่จุดไหนบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ข. การประเมินผลการทดลองใช้เกณฑ์

1. แหล่งข้อมูล

ได้แก่ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กลุ่มที่ 2 ซึ่งเป็นผู้ประเมินหลักสูตรจริยศึกษาที่ปรากฏในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 ทุกคน

2. เครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสัมภาษณ์ความนึกเห็นต่อเกณฑ์ประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (รายละเอียดแบบสัมภาษณ์อยู่ในภาคผนวก ข) โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ทุกข้อใช้เกณฑ์ด้วยตนเอง ทำเนิการระหว่างวันที่ 20 มกราคม 2530 ถึงวันที่ 30 เมษายน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำผลการสัมภาษณ์ความนึกเห็นของผู้ใช้เกณฑ์มาทำการ
วิเคราะห์เนื้อเรื่อง ในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอในลักษณะของการ
บรรยาย